

Законодавство України з охорони праці

-
1. Конституція України
 2. ЗУ “Про освіту”
 3. ЗУ “Про охорону праці”
 4. ЗУ “Про пожежну безпеку”
 5. ЗУ “Про дорожній рух”
 6. ЗУ “Про колективні договори та угоди”
 7. ЗУ “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності”

Конституція України

- Стаття 43

Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом.

- Стаття 50

Кожен має право на безпечне життя і здоров'я та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Закон України “Про освіту”

■ Стаття 26

Забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання, праці та виховання.

Забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання, праці та виховання у навчальних закладах покладається на їх **власника**, або уповноважений ним орган, **керівника навчального закладу**.

Закон України

“Про охорону праці”

- Стаття 5 “Права на охорону праці під час укладання трудового договору”
 - Під час укладання трудового договору роботодавець повинен проінформувати працівника під розписку про умови праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих факторів.
 - Усі працівники підлягають загальнообов’язковому державному соціальному страхуванню від нещасного випадку на виробництві...

Стаття 7 Права працівників на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці

- працівники забезпечуються безоплатно харчуванням, молоком або рівноцінними продуктами харчування... додаткову оплачувану відпустку, пільгову пенсію, оплату праці у підвищеному розмірі...
- За колективним договором роботодавець може встановлювати за свої кошти додаткові пільги і компенсації, не передбачені законодавством.
- Роботодавець повинен не пізніше, ніж за 2 місяці письмово інформувати працівника про зміни виробничих умов та розмірів пільг та компенсацій

Стаття 9 Відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників

- Відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників здійснюється Фондом соціального страхування від нещасних випадків відповідно до Закону України “Про загальнообов’язкове державне страхування від нещасного випадка на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності

Статті 10, 11, 12

- 10 “Охорона праці жінок”
- 11 “Охорона праці неповнолітніх”
- 12 “Охорона праці інвалідів”

Стаття 13 “Управління охороною праці та обов’язки роботодавця

Роботодавець

- створює безпечні умови праці, служби і призначає відповідальних осіб, які відповідають за питання ОП;
- розробляє і затверджує положення, інструкції з ОП;
- Здійснює контроль за дотриманням працівниками вимог ОП;

Стаття 14 “Обов’язки працівника щодо додержання вимог нормативно-правових актів з ОП

Працівник зобов’язаний:

- дбати про особисту безпеку і здоров’я, а також про безпеку і здоров’я оточуючих людей під час виконання робіт...
- Знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з ОП;
- Проходити попередні та періодичні м/огляди.

Працівник несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

Стаття 17 “Обов’язкові медичні огляди працівників певних категорій”

Роботодавець має право притягнути працівника, який ухиляється від проходження ОМО, до дисциплінарної відповідальності, а також зобов’язаний відсторонити його від роботи без збереження заробітної плати.

Стаття 18 “Навчання з питань охорони праці”

- Працівники повинні проходити інструктаж, навчання з питань ОП.
- Не допускаються до роботи працівники, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з питань ОП.
- У разі виявлення у працівників незадовільних знань з питань ОП, вони повинні пройти в місячний термін повторне навчання і перевірку знань.

Стаття 19 “Регулювання охорони праці у колективному договорі, угоді”

- У колективному договорі сторони передбачають забезпечення працівникам гарантій у галузі ОП, їх обов’язки, комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці, ...запобігання випадкам виробничого травматизму...

Стаття 22 “Розслідування та облік нещасних випадків, профзахворювань і аварій”

- **Роботодавець повинен організувати розслідування та вести облік нещасних випадків, профзахворювань і аварій відповідно до Положення, затвердженого Кабінетом Міністрів України.**

Стаття 38 “Органи державного контролю за охороною праці”

- Виконавчий орган з нагляду за охороною праці (Держгірпромнагляд...);
- Державні органи з питань радіаційної безпеки;
- Державний орган з питань пожежної безпеки;
- Державний орган з питань гігієни праці

Стаття 41 “Громадський контроль”

- Громадський контроль за додержанням законодавства з ОП здійснюють професійні спілки, їх об'єднання в особі своїх виборних органів і представників.
- ПС мають право на проведення незалежної експертизи умов праці на відповідність їх вимогам нормативно-правовим актам про ОП.
- Беруть участь у розслідуванні причин нещасних випадків на виробництві.

Стаття 44

Відповідальність за порушення вимог щодо охорони праці

За порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод у діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці, а також представників профспілок, їх організацій та об'єднань винні особи притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності згідно із законом.

Закон України «Про дорожній рух»

■ Стаття 20

Навчання різних груп населення Правилам дорожнього руху

- Навчання громадян Правил дорожнього руху здійснюється згідно з типовими навчальними програмами;
- забезпечується вивчення Правил дорожнього руху в дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, навчальних закладах

ЗУ “Про пожежну безпеку”

Стаття 5. Обов'язки підприємств, установ та організацій щодо забезпечення пожежної безпеки

Власники підприємств, установ та організацій або уповноважені ними органи (далі - власники), а також орендарі зобов'язані:

- розробляти комплексні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки...;
- відповідно до нормативних актів з пожежної безпеки розробляти і затверджувати положення, інструкції, інші нормативні акти, що діють у межах організації, здійснювати постійний контроль за їх додержанням;
- організовувати навчання працівників правилам пожежної безпеки та пропаганду заходів щодо їх забезпечення;

ЗУ “Про пожежну безпеку”

Стаття 6. Обов'язки громадян щодо забезпечення пожежної безпеки

Громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, які перебувають на території України, зобов'язані:

- виконувати правила пожежної безпеки, забезпечувати будівлі, які їм належать на праві особистої власності, первинними засобами гасіння пожеж і протипожежним інвентарем;
- виховувати у дітей обережність у поводженні з вогнем;
- повідомляти пожежну охорону про виникнення пожежі та вживати заходів до її ліквідації, рятування людей і майна

ЗУ “Про пожежну безпеку”

Стаття 8. Вивчення правил пожежної безпеки

- У загальноосвітніх і професійних навчально-виховних закладах, вищих навчальних закладах, навчальних закладах підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів організовується вивчення правил пожежної безпеки на виробництві та в побуті, а також навчання дій на випадок пожежі.
- Усі працівники під час прийняття на роботу і щорічно за місцем роботи проходять інструктаж з питань пожежної безпеки відповідно до Типового положення.

ЗУ “Про колективні договори та угоди”

Стаття 7 *“Зміст колективного договору”*

У КД встановлюються взаємні зобов'язання сторін щодо регулювання виробничих, трудових відносин, зокрема:

- Зміни в організації виробництва і праці;
- Нормування і оплата, встановлення форми і розмірів зарплати, доплат, надбавок, премій..;
- Режиму роботи, тривалості робочого часу і відпочинку;
- Умов і охорони праці...

ЗУ “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності”

Стаття 21

- Профспілки, їх об'єднання захищають право громадян на працю, беруть участь у розробленні та здійсненні державної політики у галузі трудових відносин, оплати праці, охорони праці, соціального захисту.
- ПС здійснюють громадський контроль за додержанням законодавства про працю і про охорону праці, створенням безпечних і нешкідливих умов праці...

Медичні огляди працівників

- Стаття 21 ЗУ “Про захист населення від інфекційних захворювань”;
- Постанова КМ України від 23.05.2001 № 559 “Про затвердження переліку професій, виробництва та організацій, працівники яких підлягають обов’язковим профілактичним оглядам”

Розслідування нещасних випадків

- **З працівниками (під час роботи)**

Постанова КМУ від 30.11.2011 № 1232 “Про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві”;

- **З учнями (під час НВП)**

Наказ МОН України від 07.10.2013 № 1365 “Про внесення змін до Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах”

Основні причини нещасних випадків

Організаційні причини

- Порушення технологічного процесу;
- Незадовільний рівень організації робочого місця, умов праці;
- Відсутність контролю з боку адміністрації за виконанням вимог ОП;
- Порушення або недотримання інструкцій з ОП, БЖД;
- Використання небезпечних прийомів (методів) праці.

Технічні причини

1. Конструктивні недоліки електричних, механічних, транспортних систем;
2. Недосконалість виробничого обладнання, процесів;
3. Відсутність засобів безпеки (загородження, попереджувальні знаки, сигналізація)

Психофізіологічні причини

1. Помилкові дії працівника внаслідок втоми;
2. Хворобливий стан працівника;
3. Необережність;
4. Стан алкогольного, наркотичного сп'яніння

Складання актів за результатами розслідування нещасних випадків

- На виробництві (з працівниками) – **Н-1, П-5**
- Під час НВП (з учнями) **Н-Н**
- В побуті (з працівниками, учнями) **НТ, Н-5**